Oorlogskinderen

Heel toevallig komt Arie Donker op 19 juni 1949 aan in Rotterdam met het repatriëringschip Waterman vanuit Nederlands-Indië. Het waarom van deze toevalligheid zal later blijken. Arie was geboren in Gorinchem op 28 februari 1924, en is dan dus vijfentwintig jaar oud. Hij schrijft in de herfst 1993, bijna zeventig, hierover het volgende:

Op 28 februari 1924 werd ik geboren aan de Daetselaerstraat in de oude vestingstad Gorinchem. Volgens mijn moeder was het al over twaalven die nacht, maar aangezien de dokter (Den Andel) haar bang had gemaakt, dat ik anders maar eens in de vier jaar jarig zou zijn, wou ze dat ik aangemeld werd op de 28e.
Wij, mijn broers en ik, gingen op school in de Zusterstraat, naar de Jongensschool, vlak bij de botermarkt. We waren toen met negen kinderen thuis en er zouden later nog drie volgen. Met mijn broer Henk ging ik vaak naar de rivier de Merwede om stiekem te zwemmen of om aaltjes te vangen. Ook waren we vaak te vinden op de wallen of buiten Waterpoort. Vooral op de marktdagen was er veel te beleven in de stad . Met name de beestenmarkt was voor ons jongens een groot gebeuren. Van heinde en verre liep de stad dan vol met boeren en boerinnen die hun vee en waren aan de man brachten. Vaak brachten we een bezoek aan Opa en Oma Pin (de ouders van moeder). Opa Pin kon leuk vertellen over alles wat hij zoal onderweg als postbode meemaakte. Hij was een echte levenskunstenaar, Nam op zijn postroute langs de omliggende dorpen dan ook altijd zijn hengeltje mee en was een graag geziene gast in de dorpskroegen. Hij was bekend om zijn voordrachtskunst. Van de familie van vaders kant weet ik eigenlijk niet zoveel meer, ondanks dat er nogal wat takken van de stamboom in Gorinchem woonden.Na mijn zevende jaar verhuisden wij naar Leerdam, waar ik nog twee mooie jaren heb gehad vooral met mijn broers Henk en Jan. Toen ik tien jaar werd, gingen wij naar Groningen, mijn vader werd overgeplaatst naar de posterijen Groningen .

Arie Donker

Arie was een serieuze jongen en maakte makkelijk vrienden. Hierboven speelde hij in een banjobandje (op de foto rechts, waarschijnlijk ca veertien jaar)

Arie was dus op zijn tiende verhuist naar Groningen aan de Oliemuldersweg.. Maakte daar de lagere school af en ging daarna naar de bakkersvakschool in de Hardingerstraat. Hij werd grootgebracht door een liefhebbende en zorgende moeder en een overbezorgde soms norse en strenge vader.
Die overbezorgdheid leidde er toe, dat hij op of omstreeks 1942 te werk gesteld werd door de Duitsers in de regio Hamburg. Die bezorgdheid van zijn vader betrof niet specifiek Arie en zijn broer Henk die, zich ook moest melden voor de arbeitseinzats in Duitsland, maar de bezorgdheid van de oude Donker, betreft zijn vrouw en overige acht dochters. Ze wonen dan nog steeds aan de Oliemuldersweg, waar de oude Arie Donker (16-3-1890) tot zijn dood op 2 oktober 1973 is overleden. De man was als de dood, dat wanneer de jongens, Arie en Henk (geb 11-09-20) zouden onderduiken, zijn hele gezin op transport moest of erger.
Het zouden zeer zware jaren worden, welke broer Henk niet overleefde. Arie had het kamp overleefd, want die had het onder de omstandigheden nogal getroffen, omdat hij een koksopleiding had gevolgd werd hij te werk gesteld in de keuken van het kamp. Een klein werkkamp aan de rivier de Elbe even onder Hamburg. Daarom had hij wat meer toegang tot eten en beschutting dan de rest van de dwangarbeiders die met name de laatste winter bij bosjes stierven volgens mijn vader. Hij had nog een elitebaantje. Met een paard en wagen moest hij voorraden buiten de gevangenispoort halen en afval wegbrengen. Dit gaf de mogelijkheid onderweg voedsel en kleren aan te nemen van enkele goede Duitsers.
Arie ontvluchte na een bombardement het werkkamp nabij Hamburg. Samen met vriend Henk Dokter gingen ze op zoek naar broer Henk. Die zou in de buurt van Magdenburg (hemelsbreed halverwege Hanover-Berlijn) gevangen zitten. Hoe ze dat allemaal wisten weet ik niet, maar later hoorde ik, en zag ik, in mijn bezoeken langs voormalige werkkampen, dat er een heel systeem was van het doorgeven van boodschappen in die tijd. Wonder boven wonder vinden ze Henk op een spoorwegen emplacement ten westen van Magdenburg. Henk was ook met kameraden ontvlucht in deze laatste dagen van de oorlog. Echter na een emotionele ontmoeting en dag samenzijn wil Henk snel met een trein naar Nederland samen met zijn kameraden. Arie en Henk Dokter vinden dit te gevaarlijk. De geallieerden bombardeerden nu voluit alle infrastructuur en dus ook treinen. Zij vinden lopen, al duurt dat langer veiliger. Na afscheid te hebben genomen lopen Arie en Henk Dokter richting noordwesten. Op de heuvel uitkijkend over het spoorwegcomplex kijken ze nog even om. Vanuit het westen komen bommenwerpers aangevlogen richting het spoorwegen terrein. Ze zoeken dekking. Dan vallen de bommen. En, zoals ze enkele dagen, via overlevende kameraden van Henk hoorden, zat Henk Donker in één van die treinwagons. En Arie en Henk Dokter konden niet meer terug. (Henk overleed op 4 mei 1945, op 25 jarige leeftijd, en is herbegraven op de erebegraafplaats in Loenen)

Oorlogsgravenstichting

Opdat zij met eere mogen rusten

Home > Slachtofferregister

Slachtofferregister: slachtoffer

« Terug naar de zoekresultaten | Nieuwe zoekopdracht

Donker, H.

Personalia			
Achternaam	Donker		
Voornamen	Hendrikus	**Voorletters**	H.
Titel			
Beroep	Magazijnbediende		
Geboorteplaats	Gorinchem	**Geboortedatum**	11-09-1920
Overlijdensplaats	Magdeburg Stadtkreis Magdeburg	**Overlijdensdatum**	14-04-1945

Begraafplaats	
	Nederlands ereveld Loenen (meer informatie)
Gemeente	Apeldoorn (ereveld)
Provincie	Gelderland
Land	Nederland
Vak	E
Nummer	679

Het werd een loodzware tocht terug. Met name 's nachts liepen ze zoveel mogelijk ver van de wegen en dorpen blijvend richting Nederland. Maar herhaaldelijk werden ze met name door geallieerde militairen opgepakt. En keer op keer gescreend op hun identiteit en verleden. Dan weer voor de zoveelste keer ontluist en in een kamp opgesloten. Kampen, welke echter niet meer goed beveiligd werden en waaruit ontsnappen volgens Arie een eitje was. En in die kampen kreeg je, als het rode kruis was gearriveerd, in ieder geval goed eten, schone kleren, warme dekens en niet te vergeten sigaretten en chocola. Verder was het met name 's nachts sluipend door weilanden, sloten en bossen richting westen. Af en toe gesteund door een goede Duitse boer die ze wat te eten gaf. Desondanks kwam Arie sterk vermagert en getraumatiseerd pas in augustus 1945 uit de oorlog in Groningen terug om zijn ouders het tragische verhaal over broer Henk te vertellen. Desondanks pakte Arie al snel de draad weer op. Amper éénentwintig heeft hij diverse kleine baantjes in de horeca en diverse levensmiddelenzaken en bakkers. Hij genoot van de lange tochten op zijn bakkersfiets (fiets met enorme mand voorop) om brood en gebak te bezorgen bij de elite van Groningen. Dat bracht vaak wat extra's op. Geld dat Arie "brood" nodig had voor zijn toekomst plannen. Een eigen bakkerij of zo.

Aangespoord door het zelfverwijt, dat veel leeftijdgenoten hadden destijds, omdat ze niet actief tegen de vijand hadden gevochten en aangespoord door een oververhit kabinet, welke kost wat het kost hun koloniale Indië wou houden, melde Arie zich dan ook eind 1946 begin 1947 als vrijwilliger en werd ingedeeld bij eenheid 2-10-RI. Dit tot afgrijzen van zijn ouders. Die bang waren dat ze ook hun laatste zoon zouden verliezen. Oh ja sorry, er waren drie zonen. Er was ook nog een veel oudere broer Jan die al lang het huis uit was.

Jan zat voor de oorlog als dienstplichtige bij de Marine. Vlak voor de oorlog ging hij wonen op de Hoogte in Groningen. Hier was hij
chauffeur bij transportbedrijf de Hunze. Gedurende de hele oorlog blijft Jan hier werken. Na de oorlog in 1947 gaat hij terug naar Den Helder. Dan krijgt hij in de zestiger jaren bij het uit de cabine springen een ernstige wond aan zijn been. Deze zal zo erg infecteren, dat hij daaraan in 1964 overlijdt.
Na een verkorte opleiding in Enschede vertrok 2-10-RI naar Engeland om door de Engelsen een speciale vervolgopleiding te krijgen. Ook hier werd Arie kok. Hij moest nu en dan, desondanks zijn functie, op patrouille. Bij één van deze acties is hij door de knie geschoten en derhalve gedeeltelijk invalide geraakt. Pech voor zijn knie maar later goed voor zijn pensioen.

Over Indië, en wat daar allemaal gebeurt is, laat Arie na repatriëring maar heel mondjes maat wat los. Wel heeft hij nog jarenlang de verschijnselen van wat we nu PTSS noemen. Arie had nog jaren heftige nachtmerries en kon heel depressieve periodes hebben. Waarschijnlijk is dit ook een reden dat hij maar heel weinig over de oorlogsjaren vertelde. Behalve wat leuke anekdotes dan. Ook kon hij nauwelijks zijn gevoelens uiten naar ons als kinderen. Ik kan me geen knuffel herinneren. Over de militaire eenheid 2-10-RI en de Indische avonturen schrijf ik later nog een hoofdstuk

Intussen zit Tinie (Christina 19-06-1931) de oorlog uit met haar ouders en broers en zuster aan de Gerbrand Bakkerstraat in Groningen. Haar oudere broer Willem (24-06-1928) en drie jongere broers Brand (5-10-1932), Albertus (13-1933) en nakomertje in de oorlog geboren Hendrikus

Henk Bram Tinie en Wim

(28-08-1944) Ook had ze nog een jongere zuster Hillechien (17-08-1935). En hoewel ook mijn moeder niet veel meer dan een paar leuke anekdotes heeft verteld, heb ik toch nogal wat informatie van oud buren opgedaan. De Gerbrand Bakkerstraat was een oude arbeiders volksstraat. De bewoners hebben elkaar door de oorlog heen gesleept. Wie wat had, die deelde dat en kreeg dan ook weer wat terug. Die niet deelde, maar dat waren er maar een paar, werden genegeerd en bespot. De buren zorgden voor de zieken in de straat. Verstelden kleding voor elkaar en gaven dit door. Herstelden schoeisel (met name klompen) . Zelfs de straat-NSB'er had op het laatst onderduikers onder druk van de buren. Eén keer kwam de oorlog wel heel dichtbij, toen er aan het eind van de oorlog een bom insloeg op het pleintje een tiental meters van hun huis. Tientallen keren heb ik moeten horen, dat er geen glas meer in de ramen zat en dat de scherven in het wiegje van de dan pas geboren Henkie lagen.
Ze hadden meestal voldoende te eten, omdat met name de jongens er op uitgestuurd

werden om eten en brandstof. Maar ook mijn moeder is diverse keren het platteland op gestuurd om bij de boeren te bedelen om voedsel. Ze heeft maar één verhaal hierover, dat ze terugkomende met de trein uit de richting Winschoten er controle was op het station Groningen. Ze had een paar kilo aardappelen en wortelen in een band om haar middel onder de jas gebonden. En laat die nou net losschieten toen ze haar ausweis moest tonen aan de op het perron staande Grüne Polizei . Omdat ze nog maar een jong meisje van amper dertien was hebben ze haar laten gaan denkt ze. Maar wel na achterlating van de buit van een hele dag langs boerderijen zeulen. Boeren van kleine stulpjes gaven altijd wel wat zei ze, maar die grote herenboeren wilden altijd wat retour zoals gouden en zilveren

sieraden enzovoort. Tinie heeft dan ook haar leven lang een hekel gehad aan de grote groninger boer. Verder had haar vader regelmatig duistere zaakjes.Veel leken ook gewoon op kattenkwaad, zoals eenzaam patrouillerende Polizei bang maken met van alles en nog wat. Zo stond de gang weer vol dozen boter, dan weer blikken bonen. Waar het vandaan kwam wist niemand. De hele straat profiteerde er van. Of de oude Brand een verzetsman was kan ik niet achterhalen, maar voor mijn moeder was hij in de oorlog wel haar held.

Gerbrand Bakkerstraat

Maar goed, wij starten zoals bij de aanhef op 19 juli 1949.

Terug uit Indië krijgt Arie na wat hand en spandiensten hier en daar een baan onder andere bij Hotel Frascati aan de Emmasingel.

Hier is Arie helemaal in zijn element. Hoewel het hard werken is, is er ook veel plezier en hij ontmoet dankzij Janny Sikkens, Janny werkte ook bij Frascatie als schoonmaakster en huishouding, een leuke aantrekkelijke blondine genaamd Tinie. Eigenlijk Christina Mulder dus, oud 18 jaar. Die Janny komt later volop terug in hun leven en ook in het leven van hun kinderen. (als Tante Janny) En oh ja even terug naar de toeval van de aankomst van het schip op 19 juni uit Indië.19 juni is de geboortedatum van Tinie, mijn moeder dus. De genoemde toevalligheid hierbij verklaard

Tinie is dan half wees . Haar moeder overleed een paar maand na de oorlog aan voedselvergiftiging.(bedorven paling?)
Op dus maar zestien jarige leeftijd valt de hele zorg over vader en vier zoons en een jongere zus op haar schouders.
De jongste, Henk is dan nog maar pas 2 a 3 jaar.
In het huis was voortdurende onmin tussen Pa en zijn kinderen, met name over en door de stiefmoeder, die later de bijnaam kreeg van Kniertje. Volgens mijn moeder was Kniertje de stereotype van een stiefmoeder. De kinderen moesten alle werk doen en kregen hiervoor niets meer terug. Zelfs regelmatig geen eten of heel slecht eten. Geen kleren of afdankertjes. En verder bestookte ze met leugens haar man Brand. Die op zijn beurt zich dan ook nog eens tegen de kinderen keerde. Als voorbeeld geeft mijn moeder volgend verhaal. Eén keer per week werd er voor die tijd wat luxe gekocht voor het eten. Bijvoorbeeld een stukje kaas of worst . Dit gebeurde altijd op vrijdag. De kinderen kregen altijd alleen bruine suiker op een plak oud brood. Diezelfde vrijdagavond werden dan alle kinderen vroeg naar bed gestuurd en trokken pa en moe een fles jenever open en maakten het hele stuk (al was het vaak maar een klein stukje) en de worst samen soldaat. Wel liet Kniertje dan de volgende morgen, om de kinderen te treiteren, de zelfs met de tanden afgekloven kaaskorsten op tafel liggen. Die mocht mijn moeder dan opruimen. Ook verwaarloosde ze kleine Henkie, zodat moeder haar taak van vlak na de oorlog maar gewoon voortzette.

Beide oorlogskinderen zagen het dan ook als een vlucht uit huis wanneer ze samen konden zijn. Broers Bram en Wim emigreren respectievelijk naar Canada en Australië. Ab,

ook wel Guus Geluk genoemd vertrekt al spoedig via een baantje bij de eerste wegenwachtrijders van de ANWB naar Denemarken en klimt daarop tot directeur van BK-Gas. (eerste en grootste LPG-pomp leverancier in Europa). Ab zou al in 1968 op vierendertig jarige leeftijd overlijden ten gevolge van een dom bedrijfsongeval. Hij probeerde een medewerker die van binnen een tank van een tankauto inspecteerde en onwel was geworden te redden, maar werd zelf ook bedwelmt door de achtergebleven gasresten. Hij liet in Kopenhagen wonende een vrouw, Tante Tinie en twee zoons na (Robert en Bram).

Arie en Tinie, die aan elkaar voorgesteld werden door Janny , waarschijnlijk in een dancing zoals Huize Maas aan de Vismarkt, waren dol gelukkig met elkaar.
Ze genoten dan ook van elk vrij moment. Vol plannen over de toekomst, want Arie wou een eigen zaak beginnen en Tinie wou maar één ding: Een eigen huis, een plek onder de zon en veel kinderen. Kinderen, die een veel beter leven moesten hebben dan zij zelf had gehad. Nooit meer honger en geen geruzie.
Wanneer Arie en Tinie tegelijk vrij waren togen ze met een groot kleed, welke we pas veel later picknickkleed gingen noemen op de fiets via de Hereweg naar Appelbergen. Appelbergen was het dichtstbijzijnde stukje natuur bij Groningen.

Later, ook toen er al een Henkie en Brammetje waren, was dit nog steeds het uitje na een week hard werken.
Nee niet meer op de fiets, maar op de brommer. Met zijn vieren op een brommer? Dat kan toch niet. Ja hoor. Arie nam Henk achterop en reed een dikke kilometer in de richting. Zette Henk daaraf en terwijl die door moest lopen haalde hij Bram op. Die zette hij bij Henk. Bram was nog te klein en te baldadig om alleen verder te lopen, dus Henk en Bram liepen verder terwijl Arie terug reed om Tinie te halen (later zelfs met Wilma tussen hen ingeklemd). Bij Henk en Bram aangekomen herhaalde de pendel zich.

Als er een centje over was die week, dan werd er eerst wat gedronken bij Paviljoen Appelbergen, welke nog steeds bestaat, maar nu als Pannenkoekenrestaurant.

Appelbergen is vrijwel zeker de plaats waar Henkie bedacht en gemaakt is, want Arie en Tinie
hadden thuis noch ergens anders enige vorm van privacy. En dus, ja hoor, na die laatste warme septemberzondag in 1950 moeten Arie en Tinie plots trouwen. En wel al op 2 november van dat jaar. Ze dachten daarmee de eer nog te kunnen redden. Arie had gespaard voor een feest in de Gerbrand Bakkerstraat. Familie, vrienden en enkele buren waren uitgenodigd. Aangezien Arie en Tini allebei de dagen van te voren hard moesten werken zou Kniertje het eten en drinken verzorgen.
Toen ze na de trouwerij in het ouderlijk huis in de Gerbrand Bakkerstraat aankwamen hadden de buren hun best gedaan met versieringen en zitplaatsen in en rond het huis. Wat schetst hun verbazing op de tafels stonden schalen met doormidden gesneden op elkaar gelegde boterhammen met? Je raad het al bruine suiker. Verder was er koffie, thee, limonadesiroop en een enkel flesje bier voor de mannen. Mijn moeder kreeg ter plekke een woedeaanval en verliet tierend het huis. Mijn vader volgde en ze gingen naar hun nieuwe onderkomen. Een één kamer woninkje drie hoog aan de nu niet meer bestaande Sint Walburgstraat, heel symbolisch pal onder de Martinitoren. Een jaar later zou dit pand onbewoonbaar worden verklaard door de Gemeente. Enkele vrienden, buren en haar broers volgden later met wat drank en hapjes om onder de martinitoren buiten nog even te proosten en hun steun te betuigen. Echter het was november, dus lang heeft dat feestje vast niet geduurd.

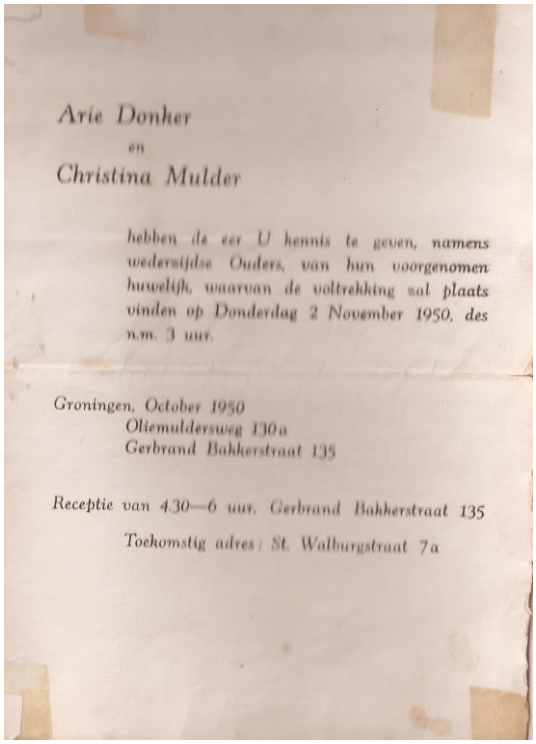

Arie Donker
en
Christina Mulder

hebben de eer U kennis te geven, namens wederzijdse Ouders, van hun voorgenomen huwelijk, waarvan de voltrekking zal plaats vinden op Donderdag 2 November 1950, des n.m. 3 uur.

Groningen, October 1950
Oliemuldersweg 130a
Gerbrand Bakkerstraat 135

Receptie van 4.30—6 uur, Gerbrand Bakkerstraat 135

Toekomstig adres: St. Walburgstraat 7a

Op 9 augustus 1957 is het eindelijk zover (Volgens mij begon hij al een jaar eerder op naam v.d. pachtgever Sloot.) Arie heeft zijn eigen zaak aan de Oude *Kijk in 't Jatstraat* in Groningen.
Al snel wordt de naam omgedoopt als Arie zich inschrijft als zelfstandige tot Cafetaria Favoriet.

1956

De cafetaria had links en rechts een etalage. Links stonden flesjes limonade en andere houdbare zaken. Rechts stonden grote schalen voorgebakken friet. In het midden was een rolluik met daarachter twee klapdeuren. Als je binnen kwam, dan was er eerst een grote, heel oude vrieskist met ijsjes en dan een buffet met barkrukken. Men keek dan weer tegen een kleine vitrine met alle verkoopwaar aan. Onder de bar stonden nog de flesjes ongekoeld fris en op de bar een prachtige oude kassa. Achter de bar aan de muur waren een vitrine met snoep, koffiezetmachine en dubbel gasstel met knakworst en gehaktballen. Er werd niet in het zicht gefrituurd. Aan het einde van de bar stond een originele Wurlitzer. Een prachtige jukebox met nog 33 r/pm platen.

Als ik naar de afbeelding kijk en mijn ogen sluit hoor ik Louis Prima met Buona Sera en zie ik aan de achterkant van mijn oogleden meisjes in petticoat met een Seven Up en een demonstratieve sigaret zwaaiend de vetkuiven aan de bar verleidend tot een dansje. Hier links onder is niet een foto van Cafetaria Favoriet, maar van Cafetaria Succes, waar Arie daarvoor werkte. Maar deze heeft wel net zo'n buffet op de bar als Favoriet.

Dit is het buffet van Favoriet

Als je achter het buffet naar links liep kwam je achter de automaten (zie eerste foto) en de ruimte waar de friet en snacks werden gebakken. Ook was hier een tafel om broodjes te smeren en slaatjes te maken.

Vervolgens een deur naar achteren. Een gang met een telefoon aan de muur en een toilet. Links een deur, waar in het begin een jong stelletje woonde, want dat drukte de kosten en er was nog een enorme woningnood. Later werd dit rommelhok annex magazijn en speelhol voor de kinderen die bij drukte mee moesten naar de zaak. Na vijf a zes meter was er een dwarsgang. Links ging je naar de achterdeur van het bedrijf, die uit kwam in de Kleine Kromme Elleboog, waar in die tijd nog een warme buurt was met rood verlichte ramen en blonde schaars geklede dames. Wij wisten van niks. Het waren heel leuke tantes waar je altijd een snoepje kreeg of een paar kwartjes voor de kermis.
Ook deden we wel eens een boodschapje voor ze wanneer ze het druk hadden.
Rechtsaf in de dwarsgang kwam je in Arie's domein, de keuken. Hier werd friet gesneden, snacks gemaakt. Want fabrieken waren er nog niet en Arie maakte alles zelf.
Een enorme vleessnijmachine, wat wij prachtig speelgoed vonden, Houten werkbanken en bakovens. Hier draaide hij vele kroketten, nasi en bamischijven. Maakte hij zijn "beste gehaktballen van Groningen" en
deed hij zijn eigen uitvindingen.

Hier vond Arie zijn eigen eierbal uit. De pachtgever Sloots Slagerij had natuurlijk al een schotse eierbal. Dit was een half ei in gehakt en dan bakken. Maar Arie verzon hierom heen een heerlijke krokante korst van paneermeel jasje gelijk die van een kroket. Ook vond hij de Favorieto's uit. Dit waren een soort driehoekige frikandellen (frikandellen bestonden nog niet). Ten slotte een deur naar buiten waar een klein binnenpleintje was met een schuur ingericht als slaaphol voor wederom een woningzoekende of personeel. Of voor Arie of Tinie om even uit te rusten. Ook stonden er koelingen en vriezers open en bloot onder slechts een afdakje.

Henk werd dus geboren in de St. Walburgstraat en Bram twee jaar later in de Piet Heinstraat. Ook de Piet Heinstraat, een straat achter sigarettenfabriek Niemeijer uitkomende op de Paterswoldseweg bestaat niet meer. Dan verhuist het stel met twee kinderen en een derde op komst in 1954 naar de Lauwerstraat 50 . Een spiksplinternieuw huis. Wat een ongekende luxe. Woonkamer (tje) drie slaapkamers en super de luxe een bad. Nou bad? Een ronde granieten bak die ook dienst kon doen als wasmachine door er een draai-element in te plaatsen. Tenslotte als kers op de taart een heuse tuin. Mijn ouders apetrots, maar al die kwamen kijken waren hun ouders, broers en zusters niet dus. Wel was de gemeenschapszin nog net als vroeger hecht in deze straat. Boven ons woonden de Brookmans met de eeuwig vrijgezel gebleven zusters Geesje, Janneke en Anneke, die in wisseldienst voortdurend op ons pasten wanneer beide ouders aan het werk waren, afgewisseld door

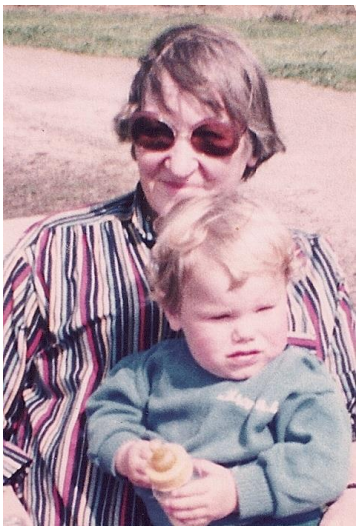

Tante Janny.

Het was een heel jonge buurt vol met babyboomkinderen. Er waren nauwelijks auto's en de straat was hun domein. Buitenspelen, buitenspelen en als je je verveelde ging je buitenspelen.
Of met mooi weer met een kwartje voor een ijsje naar het vlak bij gelegen zwembad de Papiermolen.

Aan het begin van de straat was een christelijke school. En hoewel wij niets met de kerk hadden werden we wel elke zondagmorgen naar de zondagschool gestuurd. Mogen jullie raden waarom?

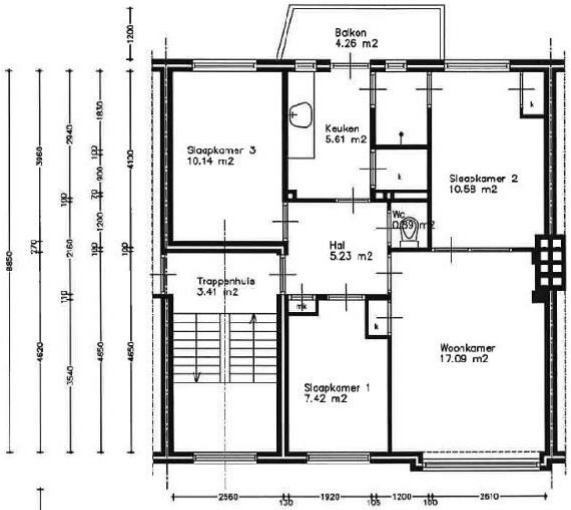

Hier worden dan eerst Wilma in 1955 en twee jaar later Ina geboren. Dan is dit in Arie en Tinie's ogen paleisje echt te klein geworden en verhuizen ze naar de Lingestraat 23b Dit is één hoog met een dubbele kamer. Kamer en suite noemden we dat met een schuifdeur en twee grote kolenkachels in beide kamers één . Een keukentje boven een soort uitbouw van de benedenburen en een klein balkon.
Voor de WC moest je weer een lange steile trap op. Daar waren drie slaapkamers. Eén voor Pa en Moe, één voor de meisjes en één voor de jongens. En dan nog een ladder naar een grote zolder, waar eerst de broer van Tinie, Henk Mulder, enkele jaren bivakkeerde en waar later broer Henk naar toe verhuisde.

Langzaam kwamen er auto's in de straat. Maar er was nog altijd voldoende ruimte voor straatspelen zoals: stoeprandje, blikspuit, hoepelen, knikkeren, tollen en rausch-op. De trappenportalen waren niet alleen hangplekken voor de kinderen, maar ook de ouders troffen elkaar hier. In de Lingestraat was Tinie ineens niet meer zo gelukkig. Ze werd chronisch geplaagd door migraine. Hier was het dan ook dat plots de zaak verkocht moest worden. De reden is mij nog steeds onbekend, maar ik vermoed, dat de ombouw van cafetarie naar broodjeszaak niet zo liep als gewenst en dat Arie en Tinie na een paar keer zwaar overspannen waren geweest gewoon klaar waren met dit leven. Ook de brommer werd verkocht Wel stond er daardoor een Volkswagen Kever voor de deur. Het excuus wat ze zelf gaven was, dat Arie beter alleen zijn producten voor derden kon maken. Dit deed hij in de keuken van een vriend en de auto was dan mooi voor bezorging door de provincie. Nou die vlieger ging niet op want er werden alleen maar mooie tochtjes door Nederland en Noord Duitsland gemaakt. Nu en dan naar broer Jan in Den Helder of naar Tinie's broer Henk en schoonzus Ria in Hilversum (Kortenhoef) Nee als je de VW voor transport had bedoeld Arie had je toch een verkeerde keus gemaakt. Trouwens hij had helemaal geen rijbewijs. Wonder boven wonder had Tinie plots en in één keer zeer snel een rijbewijs. Dat zou nog enige jaren zo blijven, want het wou Arie maar niet lukken. Dat kwam niet in de laatste plaats door het ongeluk in 1966 op het balkonnetje van de keuken van de vriend, waar hij echt niet zonder succes, zijn producten maakte. Arie brak zijn been en ging voor lange tijd in het gips. Einde verhaal? Nee Arie solliciteerde zich een ongeluk en werd tot zijn eigen verbazing aangenomen als chef-kok bij Beileroord in Beilen. Hij moest nog wel een paar bijscholing cursussen met spoed doen, maar daarbij werd hij door het hele gezin en vrienden geholpen. Dus al vrij snel terwijl Arie nog in het gips op bed lag had Tinie een huis geregeld (met hulp van werkgever Beileroord bleek later) en werd de

verhuizing
op touw gezet. Hoe dat ging. We hadden toch een auto. Een Kever en wat voor een Kever. Met die Kever hadden we half Nederland gezien met Pa en Moe voorin met Yvonne op schoot op de achterbank Henk, Bram en Wilma en in de “kattebak” (een kleine bagagebak waar nu de hoedenplank zit) Ina. En dan ging ook nog regelmatig de zus van Arie (Tante Wil) want die had het moeilijk? Mee.

Tinie en Bram pendelden dagen met zijn tweeën tussen de Lingestraat in Groningen en het nieuwe huis aan de Kievitlaan 58 te Beilen.

kievitlaan 58

Alleen Bram? Zul je vragen. Ja want Henk, Wilma en Ina moesten naar school Tante Janny paste op Arie en Yvonne. Ach vergeet ik daar helemaal Yvonne. Die als nakomertje in de Lingestraat net geboren was in 1963.
Maar Bram, ach die was toch regelmatig een weekje ziek thuis van school, dus nog een weekje kon best. Het bevalt Arie goed. Hij ontpopt zich tot een echte leider. Niet alleen in de grote keuken.
Maar gaat ook deelnemen in diverse verenigingen. Zo start hij een wandelvereniging voor de patiënten en personeel van Beileroord. Hij leidt de drumband van de stichting.

Arie helemaal links

Ook wordt hij regisseur van de toneelvereniging van Beileroord wat hem zeer populair maakt onder de patiënten. Hij gaat actief zitvolleyballen (staand lukte niet meer). En wordt bestuurslid van de veteranen van 2-10-RI. Dit laatste doet hij samen met Tinie die zijn secretaresse speelt. Ten slotte wordt hij trainer bij korfbalvereniging Vitesse.
Arie en Tinie gaan meer en meer een paar daagjes weg en op zomervakantie. Met het hele gezin naar Epe, Brabant en Terschelling. Als ik nagenoeg het huis uit ben (17) gaan ze ook reizen naar het buitenland. Een paar jaar later als alleen Yvonne nog thuis woont bezoeken ze Engeland, Schotland, Ierland en Denemarken. Vliegen hebben ze maar een enkele keer gedaan. Verplicht omdat ze een reisje naar Mallorca van de kinderen kregen bij hun jubileum.
Tinie heeft nog jarenlang echte heimwee naar Groningen gehad, maar van de ene op de andere dag was dat over. Als ze op leeftijd komen gaat Arie met vervroegd pensioen. Ik geloof dat Arie toen 58 was. Ze gaan nog meer reizen en na enkele jaren verhuizen ze naar de Havenstraat 13. Een heerlijk plekje aan het water zodat hij vanuit zijn tuin lekker kan vissen. . Ja dat vergat ik nog te vertellen vissen was naast al die andere plotselinge hobby's zijn grootste passie

Dan begin negentiger jaren, dus nog maar vlak na zijn pensioen komt de eerste tegenslag. Tinie heeft een vreemde ziekte. Ze heeft steeds terugkomende blaren in haar mond. Ze lijdt hier erg onder en ook Arie, die vanaf dat moment haar mantelzorger wordt. Na langdurig onderzoek wordt vastgesteld dat ze een zeldzame auto-immuun ziekte heeft genaamd Pemphigus Vulgaris. Haar behandelende specialist verdiept zich niet en geeft haar in mijn beleving vreemde kuren waar ze vaak alleen maar slechter van wordt. Inmiddels heb ik als één van de eersten in Nederland de voorloper van het internet ontdekt.

Voor meer info surf naar : https://nl.wikipedia.org/wiki/ARPANET

En denk dan even niet aan een prachtig kleurenscherm, niet aan mailen of een zoekmachine, maar aan een klein zwart schermpje met groene cyfers en letters. Thats All. Maar door er een modem via je telefoon op aan te sluiten en via een door het Amerikaanse leger ontworpen procedure(ARPAnet) kun je berichten in een zogenaamd Bulletinboard (prikbord) plaatsen. Deze berichten plaats je dan in interesse groepen en die gingen dan gedurende de nacht (goedkopere telefoontarief) de hele wereld over. En dan maar hopen dat iemand ergens op de wereld jouw bericht las en antwoord gaf. Zo ontdekte ik dat er al een groep was die met elkaar over de hele wereld correspondeerde over Pemphigus Vulgaris. Ik leerde in no time, nou no time? alle ins en outs, alles over deze ziekte. Het uitwisselen van berichten duurde soms dagen. En ook kreeg ik in de VS, Canada en met name Israël veel informatie over behandelmethodes. Er is zelfs nog een correspondente helemaal uit Canada naar Nederland gekomen om ook in levende lijve bij te praten. We deden dit in Amsterdam op het IJ. Ik verzamelde de relevantste behandelmethodes en gaf die aan de behandelende specialist Dokter Terpstra van het Wilhelmina Ziekenhuis te Assen. En vervolgens? Nou die deed er dus niks mee. Echter ik bleef maar leveren. En toen het lijden van Tinie ondragelijk werd heb ik samen met haar huisarts een second opinion geregeld in het nu zich noemend UMCG te Groningen. Ik ben met haar mee gegaan met al mijn internationale dossiers van correspondenten waaronder gerenommeerde specialisten van over de hele wereld. Binnen een week belde de haar behandelende specialist, Met de complimenten, ze hadden uit mijn dossier contact opgenomen met een beroemde arts in de VS en volgen nu zijn therapie op. Binnen een paar week waren de blaren verdwenen. Nog even een anekdote. De specialisten van het UMCG hebben op mijn verzoek de behandelmethode en hoe ze er aan kwamen doorgegeven aan Dr Terpstra van Het Wilhelmina Ziekenhuis te Assen. Toen ik de

volgende keer met haar op controle was in het UMCG liet de specialist me lachend het antwoord lezen van Dr. Terpstra, die zich in allerlei bochten wrong om zijn foute behandelwijze niet te willen toegeven. En onderaan de brief stond, dat hij mij een Witte

Raaf noemde. Beledigd vroeg de specialist? Niet in het minst zei ik. Ik zal het dragen als een geuzennaam. Vanaf die dag heb ik velen geholpen op financieel en juridisch gebied en daarvoor had ik speciaal briefpapier en enveloppen gemaakt met als aanhef:
Dutch With Raven Foundation (DWRF). Ook toen het internet groeide van Windows 1.0 tot Windows 95 heb ik onder die naam nog heel lang informatie aan andere zoekende lijders van Pemphigus Vulgaris geschreven. En het werkte.

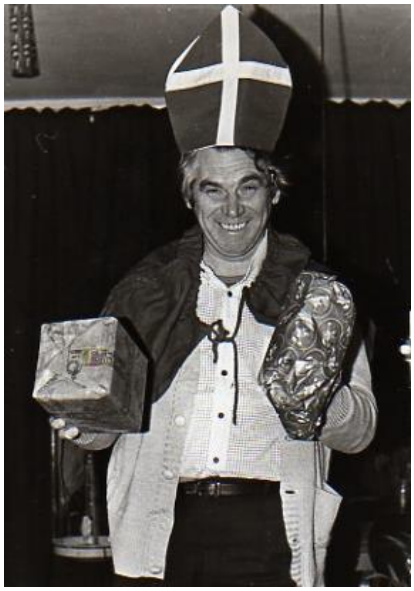
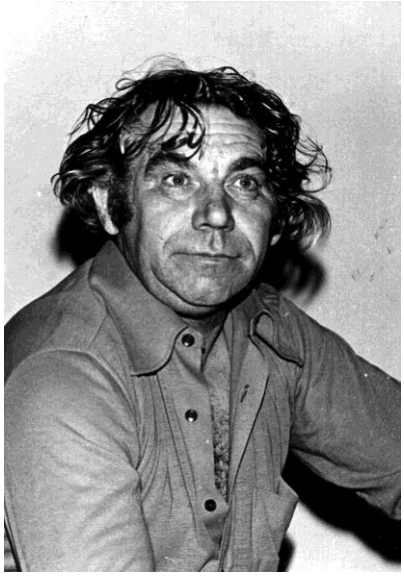
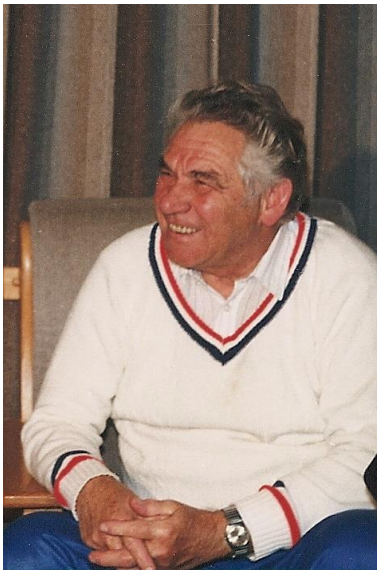

zo zagen we Arie het liefst

En ze leefden zeker daarna nog lang en gelukkig. Nee helaas niet. Inmiddels had Tinie een heupoperatie ondergaan, die nooit goed gelukt bleek en zo belande ze al tijdens de Pemphugus in een rolstoel waar ze tot haar dood nooit meer uit zou komen. Ook had ze diverse tia's en was haar medicijngebruik niet op orde. Arie ging haar nog obsessiever verzorgen, bemoederen en controleren. Of dit al het begin van het einde (Alzheimer) was weet ik niet. In ieder geval werden die symptomen al wel herkenbaar als we het millennium in gaan. Veel dingen lukten niet meer en ze verhuizen naar een aanleunwoning (Appartement op twee hoog) in het centrum van Beilen, 't Marke Huus. Ze krijgen dagelijks verzorging over de vloer en de voormalige kok moet eten via Tafeltje Dekje. Dat was niet leuk meer. Plots gaat het versneld slechter met Arie. Er wordt nu echt Alzheimer geconstateerd.

Het gezicht van Altzheimer

Zowel motorisch gaat het niet goed als ook geestelijk. Hij heeft vaak agressieve buien.

Zelfs Tinie is vaak bang van hem, en de hulp durft soms niet binnen te komen.
Evenzo heel plotseling, ik wist van niks, hoor ik dat Arie is opgenomen in Meppel. Een noodplaats met wachttijd voor Altingerhof in Beilen. Ik was daar zeer boos over. In mijn beleving was dat nog niet nodig geweest.
Als Arie in het Altingerhof komt heeft hij maar één doel: ontsnappen. Diverse keren bepreekt hij zijn plan met mij, maar na een ritje door de bossen en na een eierbal bij de

plaatselijke cafetaria (niet zulke goede als hijzelf maakte natuurlijk)was hij zijn plan alweer vergeten. Bijna wekelijks bezocht ik hem en zag elke keer weer wat achteruitgang.
Al gauw zat ook hij in een soort van rolstoel, maar dan wel vastgezet met een soort tafeltje ervoor. Even een tochtje door de bossen was nu een hele onderneming. Het duurde echter niet lang meer dat hij me niet meer herkende en zelfs Tinie die soms langs gebracht werd kende hij niet meer.

Dan gaat het heel snel en ligt hij in foetus- houding op een bed zonder nog contact te hebben met de buitenwereld. Op 2 februari 2009 bijna 85 jaar overlijdt Arie omringd door zijn kinderen die de laatste dagen om beurten hadden gewaakt.
Tinie lijdt sinds Arie naar de inrichting is vertrokken aan een soort afasie, ook is ze apathisch .

Ze doet niets meer en kijkt met lege doffe ogen om zich heen. Er dringt niet veel van de buitenwereld meer tot haar door. Of dit haar voorbode voor haar dementie was weet ik

niet maar het duurde niet lang opdat ook zij wordt opgenomen in het Altingerhof. Ook hier probeerde ik nog wekelijks even langs te gaan, maar het werden een bezoeken met loden schoenen. Ze kon of wilde al snel niet meer communiceren. Ze had zich al direct overgegeven en deed nergens aan mee. Ook bij haar hebben alle kinderen de laatste dagen gewaakt. Op 22-05-2011 overleed Tinie op bijna tachtig jarige leeftijd.

Arie en Tinie zijn gecremeerd hun urnen staan in een gezamenlijke nis op Eursingerhof te Beilen

Oorlogskinderen. Dat waren mijn ouders bij uitstek. Een generatie die oorlog, honger en vernedering aan de lijve hebben meegemaakt. Een generatie, die na die oorlog alles anders wou doen dan alle voorgaande generaties. Nooit meer oorlog, nooit meer honger. Dat is ze gelukt, maar dat bracht weer een hele nieuwe moeizame generatie voort (Babyboomers).